

Hilbert-Jan Smitt verzorgde 11 mei de themabijeenkomst Signs of Safety.

Wir haben es nicht gewusst?

Als katholiek, beter gezegd als ex-katholiek, (althoewel je je af kunt vragen of je er ooit helemaal van afkomt) is de huidige tijd verwarrend. De ene na de andere bisschop of kardinaal, uit allerlei landen over de hele wereld, zelfs de paus ontkomt er niet aan, moet schoorvoetend erkennen dat er op grote schaal seksueel misbruik heeft plaatsgevonden in katholieke internaten en opvanghuizen en zelfs in de sacristie van het huis Gods. In de meeste gevallen gaat het om priesters en paters die aan jongetjes zaten. Vielen wij katholieken van onze stoel toen we het hoorden? Van ons geloof? Waren wij stonemurder? Nee, dat niet. Wisten wij het dan allang? Nee, dat ook weer niet maar Geestelijken en seksualiteit. Dat zijn twee woorden die niet bij elkaar passen. Katholieke priesters moeten celibatair leven volgens de regels van de kerk. Voor een gewone gezonde man of vrouw is dat moeilijk voor te stellen (zie het TV programma: 40 dagen zonder Arie Boomsma). Daarom werden er vroeger veel grapjes over gemaakt: 'Als de kapelaan een blote vrouw ziet moet hij gauw drie weesgegroettes bidden, op z'n blote knieën.' De katholieke gelovigen wisten allemaal heus wel, terwijl jongetjes werd geboden te slapen met de handjes boven de dekens, dat de pastoor stiekem de hand aan zichzelf sloeg, of gluurde naar de huishoudster en veel koude douches moest nemen gedurende de dag. Ik zat bij de gidsen (meisjes-verkenner) ledere zaterdagochtend kwam ook even de jonge knappe kapelaan langs. Wij vlogen op hem af en hingen om z'n nek. Wij vonden hem fantastisch! Ook de oudere meiden van de tienersos waren smoor op 'm. Misschien was dat toen al moeilijk voor hem; hij koos binnen de kortste keren voor een leven met een vrouw in plaats van met de pastoor. Later zat ik op een lyceum waar de rector en een kwart van het docentencorps paters Carmelieten waren. Ik moest een

keer een middag terugkomen in het patersklooster. Ik weet nog dat mijn moeder dat een eng idee vond. Mijn vader was er echter van overtuigd dat de paters gehaktballen kregen waarin kamfer was verwerkt. (Kamfer werkt libido-onderdrukkend). Er waren kortom bij de katholieken wel wat bedenkingen bij dat celibaat maar dat werd toen nog niet door de KRO bespreekbaar gemaakt, zal ik maar zeggen. Dat nu blijkt dat veel priesters hun heil zijn gaan zoeken bij de interne leerlingen en de misdienaartjes, verbaast ons katholieken dus eigenlijk niet echt, maar het raakt ons wel. De broer van een vriendin zat op een kostschool waarvan onlangs bekend werd dat enkele paters daar niet van hun pupillen konden afblijven. Dit nieuws sloeg bij hem in als een bom. Nee, hij had het nooit geweten, nooit gemerkt, nooit in de verste verte maar vermoed. Hij had daar een heel gelukkige middelbare schooltijd gehad en dan blijkt dat daar jongetjes niet veilig waren voor wellustige paters. Hij voelt weerzin en walging. Hij voelt het als bevulling van het nest. Hij denkt aan zijn vriendjes, zou hij of hij gepakt zijn misschien? Nee toch?! Het voelt alsof zijn onbezorgde jeugd van hem wordt afgepakt en door het slijk gehaald. De tijden waren anders toen. Seksualiteit was taboe. Mensen waren minder mondig. Geestelijken stonden zowel maatschappelijk als spiritueel boven het volk. Internaten waren streng en kinderen moesten gehoorzamen en gedisciplineerd worden. Gefrustreerde katholieke geestelijken konden ongehinderd hun macht misbruiken. We vermoeden het wel maar we wilden het echt niet weten. Hoe noem je dat? Wat is het tegenovergestelde van collectief bewustzijn? Collectieve verdringing? Bewuste onwetendheid? Selectieve waarneming? Ik noem het bewuste struisvogelpolitiek.

Karin van Erning

Column

Wetenswaardigheden

Verjaring seksueel misbruik vervalt Demissionair minister Hirsch Ballin (Justitie) wil de verjaring voor gevallen van seksueel misbruik afschaffen. Daders van seksueel misbruik kunnen dan tot aan hun dood worden aangeklaagd en vervolgd voor hun daden. Het voorstel moet nog worden uitgewerkt en zal alleen gelden

voor toekomstige gevallen. Aanleiding zijn de recente onthullingen over misbruik van kinderen binnen de katholieke kerk. De afgelopen jaren is de verjaringstermijn al enkele keren verruimd. De termijn is nu twintig jaar en loopt vanaf het achttiende levensjaar van het slachtoffer.

Publicaties

Over zwijgen gesproken Tankink, Marian. Pharos, 2009. ISBN 978-90-75955-70-5. Aantal pagina's: 387. Kosten: € 28,50. In haar studie behandelt Marian Tankink de vraag hoe vluchtelingenvrouwen, afkomstig uit Afghanistan, Bosnië-Herzegovina en Zuid Soedan, in Nederland als individu en deel van

een familie en groep, reageren op ervaringen met seksueel geweld en waarom ze zwijgen als beste gezondheidsstrategie zien. Vrouwen lijden onder deze ervaringen, maar praten niet over de oorzaak van dit lijden, want als hun geheim openbaar wordt, zal het alles vernietigen wat hen dierbaar is. Tankink laat zien dat de wijze waarop de vrouwen omgaan met hun ervaringen is ingebed in complexe en dynamische interacties die zich afspelen in en tussen de verschillende contexten in het leven van de vrouwen, zoals de familie, de sociale groep, het land van herkomst en Nederland. Ook intrapsychische aspecten van de vrouwen spelen een grote rol.

Overzichtsgids Preventieprojecten loverboyproblematiek en seksueel misbruik. GGD Amsterdam, Steunpunt Seksueel Geweld 2010. Gratis te bestellen bij het Steunpunt Seksueel Geweld Amsterdam, T 020 555 5227.

Deze herziene gids biedt een overzicht aan preventieactiviteiten, weerbaarheidstrainingen en voorlichtingsmethoden, gericht op leerlingen in het voortgezet onderwijs, ter voorkoming van seksueel misbruik en gedwongen prostitutie (mensenhandel waaronder loverboyproblematiek). In deze gids staat ook beschreven hoe het beste kan worden omgegaan met vermoedens van loverboyproblematiek of seksuele uitbuiting. Aansluitend is beknopte informatie opgenomen over de organisaties die een rol kunnen spelen bij de aanpak van de problematiek.

Geweld is niet gewoon: Ken uw recht - Zoek hulp

Dit pakket, een film met bijbehorende handleiding en brochure, is ontwikkeld door Pharos en MOVISIE in samenwerking met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en met financiële steun van het Skanfonds. Het voorlichtingsmateriaal is bestemd voor asielzoekers, vluchtelingen en ongedocumenteerden. Centraal staan de thema's: huiselijk/partner geweld, seksuele intimidatie, gedwongen prostitutie, eerge-relateerd geweld en discriminatie tegen homoseksuelen. Bij ieder thema komen de wet- en regelgeving en hulpmogelijkheden aan bod. Het volledige voorlichtingspakket

bestaat uit een dvd, brochures in zeven talen en een handleiding en is te bestellen voor de kostprijs van € 15,00. De handleiding en de brochures zijn echter ook los te downloaden via www.pharos.nl.

Agenda

Seksualiteit belicht
Op 16 september 2010 organiseren Movisie, RutgersNissoGroep en het Kennisplein het congres Seksualiteit belicht over de opbrengst van 20 jaar werken aan seksualiteitsbeleving en preventie van seksueel misbruik bij mensen met een beperking. Hoe staat het met de mogelijkheden en rechten van mensen met een beperking? Welke nieuwe thema's en ontwikkelingen zijn er? Het congres is bedoeld voor gedragswetenschappers, kwaliteits- en beleidsmedewerkers, aandachtfunctionarissen seksualiteit en vertrouwenspersonen. Meer informatie op: www.movisie.nl.

The Second International Conference on the Survivors of Rape
Het UMC Utrecht organiseert op 30 september en 1 en 2 oktober 2010 "The Second International Conference on the Survivors of Rape". De conferentie richt zich op professionals uit alle disciplines die betrokken zijn bij de medische, juridische en psychische opvang en behandeling na eenmalig seksueel geweld. Met (keynote)sprekers uit binnen- en buitenland zal de nieuwste stand van zaken worden geschetst aangaande de multidisciplinaire aanpak van eenmalig seksueel geweld. Onderwerpen die o.a. zullen worden gepresenteerd zijn: het multidisciplinaire opvangmodel, gevolgen van eenmalig seksueel geweld voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid, evidence based behandelingen, valse aangifte, seksueel geweld bij jongens/mannen, verhoormethodieken, seksuologische problemen en verkrachting in oorlogssituaties. Meer informatie en het volledige programma is te vinden op www.umcutrecht.nl/conferenceonrape.

Signs of Safety

Smitt Training & Advies organiseert 4 en 5 oktober en 1 november 2010 een interactieve training Signs of Safety. In de training worden

de uitgangspunten van 'signalen van veiligheid' duidelijk uiteen gezet. Er wordt gewerkt met het originele materiaal van Andrew Turnell. Dit materiaal is in het Nederlands vertaald zodat deelnemers en organisaties het gelijk kunnen gebruiken in de praktijk met cliënten. Tevens wordt er gewerkt met eigen casuïstiek van de deelnemers en interactief met trainingsacteuren. Het accent in de trainingen ligt op het ontwikkelen van vaardigheden. Op www.signsofsafety.eu vindt u meer informatie.

Websites

www.hulpmix.nl
Hulpmix biedt laagdrempelige interculturele hulp aan jongeren met uiteenlopende achtergronden. De site is voor jongeren tussen de 12 en 20 jaar, een leeftijd waarop jongeren moeilijk hulp vragen. Hulpmix geeft informatie over talloze onderwerpen zoals seksualiteit, relaties, geweld en verslaving. Jongeren kunnen van maandag tot en met vrijdag van 16.00 tot 18.00 uur rechtstreeks met een hulpverlener chatten. Buiten openingstijden kun je altijd mailen.

Colofon

InZicht juli 2010 verschijnt 2 maal per jaar oplage: 750

uitgave
Steunpunt Seksueel Geweld Postbus 2200, 1000 CE Amsterdam E: ssga@ggd.amsterdam.nl

redactie
Karin van Erning, Machteld Kuyper, Marianne van Staa, Marjolein Leguijt

grafisch ontwerp DTP
Yusuf Kho vormgever IA BNO

verspreiding
gratis onder hulpverleners in Amsterdam e.o.. Gebruik van teksten en artikelen uit de nieuwsbrief met bronvermelding is toegestaan.

extra nummers
Steunpunt Seksueel Geweld T: 020 555 5227 F: 020 555 5696 E: ssga@ggd.amsterdam.nl www.gezond.amsterdam.nl

InZicht

juli 2010

in dit nummer:

- Interview met Frans Moltini, veldwerker Streetcornerwork 1-4
- Wir haben es nicht gewusst? 5
- Wetenswaardigheden 6

Vooraankondiging congres over seksueel misbruik

Het Steunpunt Seksueel Geweld van de GGD Amsterdam organiseert in samenwerking met het Twee of Meersporenteam op donderdag 25 november 2010 een congres over (vermoedens van) seksueel misbruik van kinderen of van mensen met een verstandelijke beperking. Centrale thema's zijn: signalen, veiligheid en traumahulpverlening. Plaats: Mövenpick Hotel Amsterdam, Piet Heinkade 11 te Amsterdam. Doelgroep: het Amsterdamse veld: jeugdgezondheidszorg, jeugdhulpverlening, jeugdnetwerken etc. Kosten € 100,- p.p. Het volledige programma zal u begin september worden toegezonden. Een inschrijfformulier zal dan te vinden zijn op www.gezond.amsterdam.nl. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Steunpunt Seksueel Geweld, T 020 555 5227, E ssga@ggd.amsterdam.nl.

'De combinatie dakloos en seksueel misbruik komt veel voor'

Als zwerfjongere ben je erg kwetsbaar voor seksueel misbruik denken wij. Hoe leeft een zwerfjongere in Amsterdam en wat heeft de hulpverlening hem te bieden? Deze vragen leggen we voor aan Frans Moltini, veldwerker bij Streetcornerwork. Frans loopt door de Binnenstad, zit op bankjes in de Jordaan, hangt rond op pleintjes en komt zo in contact met zwerfjongeren.

Wat is het doel van jullie werk?

Het doel van ons werk is jongeren te ondersteunen om de weg naar de maatschappij terug te vinden. Daarin werken wij outreachend en laagdrempelig.

Hoe komen ze bij jullie terecht?

Via via. Of wij vinden ze omdat ze ergens aan het chillen zijn, of we komen ze tegen in de bibliotheek en dan maken we een praatje en zo hopen we een vertrouwensband op te bouwen. Dat is de basis en van daaruit kunnen we afspraken gaan maken of doelen gaan stellen.

Verwijst de politie ook jongeren door naar jullie?

Ja, zeker en ook andersom. Heel veel jongeren hebben moeite om naar het politiebureau te gaan als ze hun identiteitskaart kwijt zijn. In een onstabiele situatie gebeurt dat regelmatig. Ze hebben zoveel boetes openstaan dat ze niet naar het politiebureau durven. Ze zijn bang dat ze worden vastgehouden omdat ze geen geld hebben om de boetes te betalen. Wij hebben een goede relatie met de politie en af en toe is het mogelijk om dingen te regelen. Dan zeggen wij: 'deze jongen is bij ons in begeleiding en probeert juist zijn leven weer op poten te zetten. We weten dat er € 1000,- aan boetes openstaat en die wil hij echt betalen, maar daar moet hij voor werken en daar heeft hij een identiteitskaart voor nodig en daarom doen wij nu aangifte van een verloren identiteitskaart.'

Hoe oud zijn de jongeren op straat ongeveer?

Er zijn er al vanaf 12 jaar, maar die vallen onder Bureau Jeugdzorg. De jongeren die wij zien, zijn tussen de 17 en 22 jaar. Zodra ze 23 worden vallen ze buiten de Jeugdzorg en moeten ze naar het volwassenencircuit.

Bureau Jeugdzorg houdt op met 18, toch?

Ja, het verplichte gebeuren, het voogdij-schap houdt dan op. Als een jongere 18 wordt dan stoppen alle dingen die in werking waren gesteld in één keer zoals het contact tussen de voogd en de jongere. Je kunt jezelf nog vrijwillig aanmelden voor verdere begeleiding bij BJAA maar dat gaat met heel veel kanttekeningen. Er valt echt een gat als jongeren 18 jaar worden.

Zijn zwerfjongeren meestal kinderen uit een probleemgezin?

Wat ik merk is dat de problematiek gigantisch gevarieerd is. Ik kan niet zeggen dat ze zwerfen door gezinsproblematiek, maar de problemen die jongeren hebben komen wel voort uit hun jeugd. Het kunnen problemen zijn in het gezin, traumatische ervaringen, verkeerde vrienden of steeds opnieuw kansen missen. We komen ook veel jongeren tegen met een licht verstandelijke beperking.

Het gaat niet om jongeren die een nachtje weglopen of wel?

Nee. Jongeren vinden het moeilijk om hulp te vragen. Ze willen het zelf redden. Het blijkt soms dat iemand al twee jaar lang thuisloos is. Hij heeft zich steeds kunnen redden door een tijdje bij een tante te wonen en daarna bij een schoolvriendin en vervolgens bij een vriend. Op een gegeven moment ben je dan al twee jaar thuisloos.

En ouders zijn dan niet op zoek naar die kinderen?

De ene ouder wel de ander niet. De relatie is meestal verstoord door een stiefvader, een stiefmoeder, problemen van de ouders, verslaafde ouders, ouders met psychiatrische problemen, etc. Het kan ook zijn dat de ouders heel bereidwillig zijn maar dat zoonlief absoluut niet kan of wil luisteren, dat zoon psychiatrische problematiek heeft of LVG is, of verslaafd en dat ouders niet de tools hebben om dat te kunnen ondersteunen.

Waar begeleiden jullie de jongeren in? Ze leven op straat. Gaan ze naar school?

Wanneer iemand al een tijd zwerft dan gaat hij meestal niet meer naar school. Ik heb het niet over iemand die na school wat gaat chillen op straat en vervolgens naar huis gaat. Ik heb het echt over iemand die ontspoord is, iemand die alle banden met de maatschappij heeft verloren.

Gaan jullie dan contact leggen met ouders?

Jazeker. Wij werken vanuit de hulpvraag van de jongere. Wat wil jij? De eerste vraag is: waar slaap je vanavond? Waar heb je gisteren geslapen? Wil je dat ik me ermee ga bemoeien? Hoe is de thuissituatie? Zou je daar naar terug willen? 'Ja liefst wel, maar ik heb zoveel ruzie met mijn moeder dat zal niet meer lukken.' Dan stel ik voor om een keertje mee te gaan en een gesprek te voeren met z'n drieën. Dat is het allermooiste. Maar veel

jongeren hebben niet alleen ruzie met hun moeder, maar vinden drugs of drank heel lekker. De één heeft zoveel ruzie op school, die gaat niet meer naar school. Een andere heeft een IQ van 75. Het is vaak de vraag in hoeverre een ouder zijn kind kan ondersteunen en helpen.

In welk geval draag je iets over aan Bureau Jeugdzorg?

Wanneer iemand onder de 18 jaar is. Ik heb nu een jongen van 17 en Jeugdzorg is voor hem verantwoordelijk, maar ze kunnen eigenlijk weinig doen voor hem, ook voor wat betreft onderdak. Hij zoekt nog stage voor zijn school en hij zoekt werk. Daarin ondersteun ik hem. Ik heb meer de mogelijkheid om ambulante werken. Ik ben flexibel. Ik kan mee gaan naar instanties.

Je werkt samen met Bureau Jeugdzorg?

Ja zeker, wanneer dat mogelijk is.

Waar kunnen zwerfjongeren slapen?

Het is absoluut niet eenvoudig om onderdak te vinden voor jongeren. Op dit moment zijn er twee crisisbedden in het Poortgebouw en wij huren in de Veste van HVO-Querido 4 bedden. De Veste is een opvanghuis voor volwassenen, voor langdurig verslaafden en psychiatrische patiënten. Jongeren willen daar absoluut niet heen, ze vinden het een hel, maar dat is het enige wat er is voor jongeren. Wij betalen de huur voor 10 nachten per persoon. Niemand wil daar naar toe. Er zijn twee instroomhuizen: het Poortgebouw en de Elandstraat, voor jongeren t/m 22 jaar.

Hoe gaat het? Een jongere is dakloos en komt bij ons. Wij moeten degene aanmelden bij GGD Vangnet & Advies voor een screeningsgesprek. Dan krijgen ze een go of een no-go. Bij een go mag je naar het instroomhuis, tenminste, dan kom je op de wachtlijst. Wanneer daar plek is, kun je daar 6 tot 8 weken verblijven. In die tijd proberen ze een hulptraject uit te zetten en een vervolgplek te regelen. Het kan ook dat je een no-go krijgt omdat je nog niet voldoet aan de eisen van het instroomhuis, bijvoorbeeld omdat je geen woonduur hebt in Amsterdam. Je moet de afgelopen twee jaar in Amsterdam hebben gewoond en dat moet je bewijzen. Als je hebt vastgezet is dat een bewijs. Je moet administratie hebben. Maar zwerfjongeren hebben geen administratie. Die hebben geen bonnetjes van kijk ik was

hier. Als je bij een vriend slaapt en die vriend schrijft een brief 'kijk hij heeft bij mij geslapen', dan is dat niet goed genoeg. Het moet van een officiële instantie zijn. Als iemand een no-go krijgt is dat heel lastig voor ons. Hij kan niet meer op een crisisplek. Ze kunnen nergens naar toe. Ik heb nu net een jongen die thuisloos is. In de afgelopen 2 jaar is hij een half jaar naar Marokko geweest. Hij heeft nu een gat en nu heeft hij geen recht op hulpverlening.

En als je aan kunt tonen dat je ouders in Amsterdam wonen?

Nee, dat is niet voldoende. Dan wonen je ouders in Amsterdam. Jij niet. Jongeren die beter georganiseerd zijn of nog ergens een helpende factor hebben, vinden makkelijker hun weg binnen de hulpverlening. De zware problematiek of multiprobleemproblematiek heeft het heel zwaar.

De zwaardere gevallen komen minder snel in het Instroomhuis terecht?

Ja die vallen sneller buiten de boot. En als je dan eindelijk in het instroomhuis zit en je hebt ook nog agressieproblematiek en daarvoor sta je op een wachtlijst, maar ja iets escaleert in het instroomhuis, dan sta je zo weer op straat.

En dan?

Dan moet je weer opnieuw beginnen. Wij zijn een vangnet en dat probeer je waar te maken. De hulpverlening kan hard zijn. Soms is 'geen hulp' ook hulp.

Hoeveel jongeren heb je nu in je caseload?

Ik heb er nu 15.

Met hoeveel mensen werken jullie hier?

Tien. We hebben zes veldwerkers, één stagiaire, een teamleider en twee begeleiders op de inloop. De inloop is heel vrijblijvend en laagdrempelig. Het is een veilige vindplaats. De jongeren komen even tot rust, kunnen een jointje roken, thee/koffie drinken, een broodje eten, TV kijken, douchen, kleren wassen. etc. Wij krijgen de mogelijkheid om de vertrouwensband verder op te bouwen.

Hoeveel zwerfjongeren zien jullie dan gemiddeld?

Op het moment hebben we 50 à 60 jongeren actief in ons bestand staan.

Wij hebben het idee dat je heel kwetsbaar bent voor seksueel misbruik als zwerfjongere. Hebben jullie wel eens in de gaten dat een jongere voor een slaap-

plaats seksuele handelingen verricht?

Ja, maar daar komen we niet altijd achter. Dat wil iemand soms niet vertellen. Ze moeten zoveel gesprekken voeren. Je moet jezelf zo vaak blootleggen, dat je daar helemaal geen behoefte meer aan hebt. Soms lukt het ons niet om dingen bespreekbaar te maken. Je wordt zo vaak geconfronteerd met wat er gebeurd is of met wat je zelf hebt gedaan dat je er niet (weer) over wilt praten.

Jullie signaleren het wel?

Ja dat zeker. Als een jongere nog niet voldoet aan bepaalde eisen om door te kunnen stromen dan blijven ze langer bij ons. Dan hebben wij meer tijd om een vertrouwensband op te bouwen en dan kan het gebeuren dat ze bepaalde dingen vertellen. Maar soms zijn dingen niet bespreekbaar en als wij dan het gevoel hebben dat er dingen niet lekker zitten dan vragen we hen een toestemmingsformulier te ondertekenen, zodat we kunnen kijken of er dossiers bestaan bij eerdere hulpverleningsinstellingen. Daarin kunnen dan dingen staan, bijvoorbeeld als er sprake is geweest van seksueel misbruik thuis. Ik bekijk per individueel geval of ik het ga bespreken of dat ik het aan de volgende hulpverlener door zal geven.

Je brengt het wel ter sprake?

Ik heb een meisje in begeleiding en die heeft last van psychiatrische klachten. Zij is zich hier niet altijd even bewust van, maar ze komt hier en ik zie haar vaak vertrekken met jongens. Daar heb ik zorgen over en dan vraag het wel bespreekbaar met haar. Ik maak ernaar en zeg dat ik het zorgelijk vind. Ik weet uiteindelijk dat een paar jongens hier aan hun begeleiders hebben aangegeven 'Ja, ik heb geld van haar gekregen' of 'ja, we hebben geneukt.'

Durven ze jullie wel alles te vertellen?

Ja. Ik heb net een meisje heel kort begeleid. Zij had heel veel ruzie met haar moeder, is uit huis gezet door moeder, heeft bij vriendinnen geslapen. Op een gegeven moment is zij in aanraking gekomen met een jongen uit een andere plaats. Ze was niet geïnteresseerd in de jongen maar ze kon wel bij hem blijven slapen. Nou wat gebeurt er? Ze blijft daar slapen en ze heeft vaker seks met die jongen.

's Avonds komen daar jongens feesten en die hebben zich meerdere keren opgedronken bij haar. Zij heeft tegen mij gezegd dat ze niets met die jongens te maken wil hebben. Het is dus wel bespreekbaar op de een of andere manier, maar je weet nooit 100% wat wel waar en wat niet waar is. Wij spreken onze zorgen uit en vragen wat ze zelf wil. Als zij zegt: 'ik voel me daar niet veilig, ik wil daar echt weg.' dan voel ik meer noodzaak om sneller een bed te regelen.

Een ander meisje zei: 'Ik kan heel goed mijn grenzen aangeven, ik heb wel seks met deze jongen gehad maar alleen omdat ik daarna kon blijven slapen.' Dat vertrouw ik dan maar ik vraag wel: wil je daar met iemand verder over praten? Zegt zij dan: 'Nee dat is niet nodig', okay, dan houdt het voor mij op. Dat is het vrijwillige karakter van de hulpverlening die wij bieden.

Het kan ook een manier zijn om geld te verdienen.

Zeker. Een andere dame, één van mijn eerste klanten, had in de prostitutie gezeten, in het loverboy-circuit. Dat wist ik niet van haar, maar vanuit de rapportage. Toen heb ik tegen haar gezegd: 'Ik heb de rapporten gelezen waarin dingen staan die ik nog niet van je wist' en dan probeer ik voorzichtig te vertellen wat ik daarin heb gelezen. Zij gaf aan dat ze het moeilijk vond om erover te praten. Ik heb haar toen gevraagd: 'zou je je levensverhaal misschien op papier willen zetten?' Ze heeft vervolgens in eigen woorden opgeschreven wat er in dat rapport stond. Op het moment dat ze kon doorstromen naar het Poortgebouw heb ik aangegeven bij het Poortgebouw dat er dingen gebeurd zijn in het verleden op seksueel gebied. Dat moeten ze weten. Het is aan haar of ze daar verder over wil praten.

Komen jullie ook wel jongens tegen die seksueel misbruikervaringen hebben?

Ja, dat is heel moeilijk bespreekbaar. Of Marokkaanse jongens die in homobaren werken. Dat is binnen hun eigen cultuur absoluut niet bespreekbaar. Ik hoorde gisteren dat twee broers elkaar tegen kwamen in het homocafé en daar elkaar in de haren vlogen van: 'hé wat doe jij hier?' Die wisten het van elkaar niet. Daar vinden we ook jongeren die bij ons in begeleiding zijn. Die vertellen dan dingen als 'We konden altijd bij die man slapen, hij had veel drugs, XTC, coke, zelfs heroïnespuiten.' Heel zorgwekkend.

Die combinatie van dakloos en seksueel misbruik komt veel voor denk ik. Ik hoor het ook van een jongen die wij kennen. Hij gaat in het Vondelpark even met iemand de bosjes in, seksuele handeling, krijgt ie een tientje. Dat deed ie vier keer op een dag. Onveilig. We hadden zo'n vertrouwensband dat ie van alles tot in de details vertelde. We denken wel vanuit de jongere. Waarom doe je het? Heb je andere keuzes? Wat zou je willen? Wat verwacht je van mij?

Dat lijkt me moeilijk in jullie werk. Jullie werken heel erg vanuit een vertrouwensbasis want je wilt laagdrempelig zijn, maar er gebeuren ook dingen waarvan je denkt, is dat wel verstandig?

Heel veel dingen die er gebeuren zijn niet verstandig. Een van de jongens die ik begeleid, komt hier vorige week met een zak met vier spijkerbroeken van Dolce & Gabbana, superduur merk, € 250,- per stuk. Die gaat hij doorverkopen. Ik zeg: 'je gaat hier niet handelen.' Ik laat wel duidelijk weten dat ik dat afkeur. Hij moet ondersteund te worden in zijn criminele activiteiten.

Worden jullie wel eens gebeld door ouders?

Ja, zeker. Dat zeggen we meteen tegen de jongere: 'Je moeder heeft gebeld, wat wil je daar verder mee?' Dat is aan de jongere. Soms spreken we met een moeder dingen af, komen we thuis en kijken we wat daar nog mogelijk is. De hulpverlening is geen leuke plek; inloophuizen zijn niet leuk. Dat geven we de jongeren ook direct mee. Heel veel jongeren hebben daar een verkeerd beeld van.

Hebben jongeren eigenlijk recht op een uitkering?

Ja. Als ik een jongen van twintig in begeleiding krijg bij DWI om te gaan werken krijgt hij € 200,- per maand stagevergoeding. Daar moet je veertig uur voor werken. Ik ken jongeren die € 10.000,- schuld hebben. Die zeggen: 'maar Frans ik moet straks ook nog huur gaan betalen, daar kan ik toch niet van leven!'

Maar als je in zo'n instroomhuis zit en je wordt op een traject gezet. ...

We zijn heel kritisch op de hulpverlening maar er is natuurlijk ook nog een eigen verantwoordelijkheid van de jongere zelf. 'Wat laat jij zien aan ons? Hoe goed doe jij je best? Je gaat vanavond drugs dealen, dat moet je zelf weten ik vind het niet

verstandig, maar geef dat geld dan eens een keertje niet uit aan drank. Spaar het drie dagen op, dan kunnen we daarna met dat geld je paspoort gaan regelen.' Het is ook zo dat een jongere een omschakeling moet maken. 'Als ik wat van mijn leven wil maken, moet ik ergens een begin maken.'

Zijn ze wel eens verslaafd aan drank?

Ja. Een jongen die ik begeleid heeft beginnend Korsakov. Hij heeft z'n hersenen al kapot gedronken. Hij heeft vanaf z'n 16e, nu vijf jaar lang, elke avond een liter sterke drank gedronken. Zijn maag is geperforeerd.

Drugs?

Wiet is de norm, anders hoor je er eigenlijk niet bij. De meerderheid blowt heftig.

Zien jullie wel regelmatig bij jongeren dat er een omkering plaatsvindt?

Ja, het gaat in hele kleine stapjes. Als je niet geleerd hebt om op tijd te komen dan is het al geweldig goed dat je er bent, of dat je maar een uur te laat bent. Iemand anders heeft die basis van thuis meegekregen: op tijd komen, je mond leegeten. Daarvoor maken wij een persoonlijk hulpverleningsplan met doelen op alle leefterreinen.

En probeer je jongeren terug te begeleiden naar de opleiding?

Jazeker. Heb je een opleiding gehaald? Wil je een opleiding volgen? We hebben veel contact met het ROC. Of soms gaat school wel heel goed. Dat meisje, dat seks had met jongens, had wel een niveau 4 opleiding. Dan zeg ik: 'zullen we contact gaan leggen met je mentor dat je weer terug kunt naar school?' Dat meisje zei: 'ja, school is een goede afleiding om niet met mijn problemen bezig te zijn.'

Wat vind jij het grootste knelpunt voor zwerfjongeren?

Wachtlijsten en die woonduur. Daar zijn hele goede redenen voor, maar wel bedacht door mensen vanuit een kantoor. Je moet ruimte hebben voor die persoonlijke benadering. Nu zeggen we: 'Jij bent groen en vierkant maar door dit deurtje passen alleen rode ronde mensen.'